

Cirklerne angiver de to områder vi besøgte

Kajakferie i Blekinge skærgård "Öriket" 26. juni – 3. juli 2004

af Hans Ketil Nexø Kajakklub

*"Kom ihåg att fyra femtedelar av
jorden är vatten. Resten är bare till
för att förtöje vid."*

Udtrykning!

"Hva' er det derude?" spørger Kim og peger ud over vandet, hvor noget hvidt ligger og skvulper i bølgerne. Et øjeblik efter råber han: "Shit! Det er vores ost, mælk og chokolade, som er stået til søs!" Vi havde lagt denne del af provianten til afkøling i vandkanten i en hvid plastikbøtte med tæt-sluttende låg og fastholdt den med en tung sten ovenpå - troede vi altså! Vi andre står handlingslammede som stenstøtter, men Lotte løber forbi os, springer resolut i det kolde vand og svømmer af sted efter desertøren. Efter en hurtig og målrettet indsats, får hun stoppet bøttens flugt over bølgerne og returnerer til lejren som dagens helt med sejrstrofæet. Hændelsen inspirerer Kim til et kunstnerisk indslag af stor skønhed. Han stiller sig i positur på klippen og fremfører på syngende bornholmsk sangen "Kjestena drev te sjøs på Lars Anderse lokum". Vores lejr ligger på Vanö, en gudbenådet lille klump jord og klipper på ca. 700x700 meter i Blekinge skærgård, 12 km sydøst for Karlskrona. Vores 4 telte ligger spredt på en åben grønsvær i læ mellem fyrretræer og store, gamle enebærbuske – alle med en smuk udsigt over den nærmeste skærgård, som ville få enhver ejendomsægler til at producere mundvand. Nede ved vandet har vi etableret kombineret samtalekøkken, spisestue og bålplads på en stor flad klippe med bløde græspletter til siddepladser. De 7 havkajakker ligger trukket op i en lille vig bag de nærmeste buske. Vi deler kun øen med luftens frie fugle og en flok får, som driver omkring på de nedtrådte veksler og ser betuttede på hinanden - usikre på, hvordan de skal forholde sig til de nye immigranter med det uforståelige tungemål. Vi har overliggerdag, dvs. at vi ikke skal flytte lejr, men kan bruge dagen, som vi har lyst. Solen skinner - også i dag - så vi bader, går tur, læser, spiser, sover, hygger - og bader igen. Om eftermiddagen tager 4 af deltagerne ind til den nærmeste bebyggelse på fastlandet i bunden af en bugt for at hente vand. Der er ikke umiddelbart nogen tilgængelig vandhane - et stadigt tilbagevendende problem - men vi får lov til at fylde vores medbragte 1½ liters colaflasker fra en udvendig hane i et sommerhus. Og så får vi i øvrigt en hård tur tilbage i bølger og modvind. Om aftenen samler vi vores stormkøkkener, de geniale Trangia'er, og de kogekyndige tryller endnu en gang et velmagende måltid frem, som krillrer ganen og mætter maven. Som en overraskelse lægger Anne en lagkage sammen til kaffen. Ved det obligatoriske bål senere på aftenen efter mørkets frembrud beretter skipper Nielsen om sine oplevelser på de 7 verdenshave, og Alaska Allan fortæller skrøner fra sin tid i Klondyke under det store goldrush, mens månen er med på en lytter og trækker på smilebåndet.

Optakten

Men hvordan er 7 medlemmer af Nexø Kajakklub nu havnet på Vanö? Jo, Kim og jeg havde begge tidligere foretaget langture i kajak, både her på øen, i det sydfynske øhav og i den svenske skærgård. Gennem vores beretninger var flere blevet interesseret i at prøve noget tilsvarende, og da både klubben og flere medlemmer efterhånden havde anskaffet havkajakker, var forudsætningerne til stede for, at vi kunne arrangere klubbens første fælles ferietur. Forslaget blev kastet ud i "Pagajen" sidste efterår. Turen blev fastlagt til uge 27. Efter deadline ved årsskiftet var der indløbet 9 tilmeldinger, og det første planlægningsmøde blev afholdt hos Knud og Birthe onsdag d. 28. januar. Her enedes vi om at henlægge ferien til Blekinge, som har Sveriges sydligste skærgård, der består af

1650 øer af varierende størrelse og karakter med korte afstande imellem sig og derfor er velegnet til kajaksejlad. Nogle af øerne eller dele af dem er fuglereservater, hvor man ikke må gå i land i perioden 1. april til 15. juli, men der er nok at tage af endda. Skærgården strækker sig fra Karlshamn i vest til Torhamn i øst, cirka 60 kilometer i fugleflugtslinie. Vi beslutter os i første omgang til at ville ro i området mellem Karlskrona og Torshamn og sidst på ugen måske et par dage i området omkring Tjärö øst for Karlshamn.

Torsdag d. 15. april mødtes vi igen hos Allan, som bød på saltstegte sild. Mødet kom mest til at dreje sig om madplan og -indkøb. Det endte med, at vi fortrøstningsfuldt lagde denne opgave i hænderne på Allan og Anne, og det kom vi ikke siden til at fortryde. Det sidste møde holdt vi hos Lotte og Hans onsdag d. 16. juni. 2 medlemmer var i mellemtiden faldet fra pga. ændrede ferieplaner, men vi andre, Birthe, Anne, Lotte, Kim, Allan, Knud og undertegnede referent fik de sidste detaljer på plads omkring billetter, paklister, kopiering og laminering af kort, fælles indkøb osv. Vi var en tilfældigt sammenbragt flok med meget forskellig baggrund og erfaring med langture og primitivt lejrliv, men på forskellig vis gik vores venskaber langt tilbage, og vi var sikre på, at vi ville supplere hinanden på bedste måde og fungere godt som gruppe, så vi kunne med god grund glæde os til en uge sammen i kajak. Torsdag eftermiddag d. 24. juni mødtes vi en sidste gang i klubhuset og gik kajakkerne og grejet efter, pakkede traileren og stuede Kims og Knuds bil fulde med oppakning.

Afsted, af sted...

Lørdag d. 26. juni startede turen for Lottes og mit vedkommende, da Knud og Birthe kom og hentede os kl. 05⁴⁰, så vi kunne komme med Willum Clausen allerede kl. 06²⁵. Anne havde varme boller med, og vi indtog vores første fælles måltid på færgen. Vel ankommet til Jönsson-land startede vores lille karavane mod øst ad E22 med 2 biler, 1 trailer og 1 motorcykel, da Allan var selvbefordrende, fordi han ligesom Knud og Birthe skulle forlade Sverige en dag tidligere end det øvrige selskab pga. fest i familien.

Undervejs holder vi en kort kaffe- og strække ben pause, men ellers går det stille og roligt østpå en halvanden hundrede kilometer. Efter Karlskrona drejer vi sydpå mod skærgården, og ved middags-tid gør vi et ophold og indtager en herlig frokost ved en lille anlægsbro til én af de små skærgårds-færger. Det summer af dovent sommer- og hytteliv omkring os, vimpler i de svenske farver vajer fra alle flagstænger, og hist og her står løvsmykkede midsommerstænger. Kort efter forlader vi fastlandet og kører ud på øerne Senoren, V. Skällö, Sturkö og Tjurkö, der ligger som perler på en snor, kun forbundet med broer. Vi har ikke besluttet, hvor vi skal overnatte denne første nat, så vi går ind på et turistbureau lige ved Perleporten og forsyner os med brochurer, kort og fortegnelser over campingpladser og seværdigheder. Vi kører rundt og afsøger mulighederne på de fire sammenhængende øer og ender sommetider på blinde veje i sommerhusområder. Stakkels Kim, som må ligge og bakke og vende med traileren, men hvis ikke han sku' ku', hvem sku' så ku' ku'?

Til sidst beslutter vi os til at køre til Sturkö campingplads i den sydøstlige ende af Sturkö, den største ø i skærgården, som i tidligere tider var hjemsted for stenhuggerier, men i dag hovedsageligt lever af turisme. Overalt står små boder og byder sig til med "jordgubbar och nypotatis", og hems-löjdsbutikkerne ligger tæt. Hen på eftermiddagen når vi frem til campingpladsen, som efter nogle af deltagernes mening har et foruroligende antal stjerner i campingfortegnelsen. Det viser sig da også, at pladsen har alt, hvad vi havde håbet/frygtet: minigolfbane, karrusel, hoppeborg, legeplads, restaurant, små maskiner, som børnene kan putte mønter i, købmand, køkken og servicefaciliteter af høj standard. Campingvogne og autocampere står i lange lige rækker med paraboler og stakitter - og om aftenen underholder en ganske ung lokal Jönsson med sit mobile diskotek med røg og roterende prismekugle på den udendørs danseplads, som er illumineret med kulørte lamper. Håbefulde småpiger med ørenringe og hårsløjfer i de svenske farver danser rundt med hinanden. Alt sammen meget sødt, men altså noget af et skrækscenario for dem, der er til primitivt lejrliv.

Her står venskabet sin første prøve, og vore forskelligheder kommer til udtryk. Nogle synes, at pladsen ville være fin som fast basecamp og udgangspunkt for dagture i området. Andre kan ikke komme væk hurtigt nok og ud på en øde ø. Klokken er ved at være mange, vi er sultne og nok også

lidt trætte af dagens strabadser. Derfor enes vi om at overnatte på pladsen og vente med at tage ud i den ukendte ødemark til næste dag. Som sagt så gjort. Vi slår lejr og får noget at spise. Under kaffen finder vi kortet frem og bliver enige om en turplan for de næste 3 dage. Vi lægger os på puden med en glad forventning om, hvad de næste dage vil bringe.

Vi kaster fortøjningerne

Efter morgenmaden pakker vi lejren sammen og kører bilerne ned til traileren, som står på en parkeringsplads tæt ved vandet. Mellem badebroen og sivbevoksningen er en lille grusstrand. Her pakker vi kajakkerne til 3 dages ophold i Øriget. Nogle har tydeligt flere uundværlige ting med end andre, så der pakkes og pakkes om igen et par gange. Den fælles mad fordeles, hvor der er plads, og til sidst lykkes det at få det hele stuvet under dæk. Endelig lægger vi fra, og eventyret kan begynde.

Vi går østpå mellem en stime småøer og holme, indtil vi når Ytterön, som vi følger nordenom. Vel omme på læsiden, stikker vi sydpå og passerer en perlerække af øer. Ruten mellem øerne lægges efter vejr og vind for at færdes så meget som muligt i læ, men ind i mellem kan vi ikke undgå strækninger med bølger og modvind. Afstandene er dog små, og de længste åbne stræk mellem øerne er 1-1½ km. Tre af os har kort og kompas på fordækket, og i begyndelsen konfereres der jævnligt for at være sikre på, hvor vi er henne i geografien, for man kan let miste orienteringen mellem alle øerne. I løbet af turen får vi dog god øvelse i at vurdere afstande og forventet rotid, og efterhånden som målestoksforholdet kommer på plads, springer vi elegant fra kort til virkelighed og omvendt og føler os trygge i området.

Vi er frie fugle på vandring. Livet er enkelt og kan koges ned til at ro, spise og sove. Vi synkroniserer vores maver og går i land for at få en kop kaffe eller spise frokost. Overalt byder venlige vige sig til, mulighederne er legio, så det er aldrig et problem at finde en naturskøn plet med sol og læ, for vejret er med os. Hjemme i Danmark er det køligt, blæsende og regnfyldt, men her udfylder sommersonen sin rolle og skinner på os med venlig omsorg. Der kommer selvfølgelig enkelte byger i ugens løb, men enten sover vi trygt i teltene, eller også sidder vi tørt i kajakkerne. Kun en enkelt gang må vi i hast forlade et måltid og stille maven på stand-by, indtil det igen bliver tørvejr. Vi bader hver dag, lader os branke i solen og sidder ved lejrbalet til sent.

Hen på eftermiddagen går vi ind til anløbsbroen i det lille fiskerleje på Langören, en lille ø med en række velholdte træhuse i svensk byggestil, som ligger og putter sig mellem klipperne langs en lille grusvej. Træer og buske giver læ til de små velholdte stenbedshaver. Trafikken er ligeså fraværende som på Christiansø. Det kunne være kulisser til en filmatisering af Astrid Lindgrens bøger om Bullerby. Vi går en tur på øen og ender oppe i tårnet på den gamle, nu historiske lodsstation. I stueetagen er der et lille "bibliotek" med venlig selvbetjening, dvs. et hjørneskab, hvor man kan tage, stille eller bytte en bog. I vindueskarmen sælges postkort. Pengene puttes i en sparebøsse udformet som en model af stationen. På 1. sal er der indrettet internet-café, som består af en opkoblet computer til fri afbenyttelse. På 2. sal kan man ad en stige komme op gennem en lem til platformen øverst, og herfra har man en flot udsigt over idyllen nedenfor og ud over de mange øer i området. Vi har god tid og nyder udsigten, for vi har besluttet at slå lejr på Ungskär, nogle få kilometer længere mod syd. Solen står lavt. Mod vest ligger øerne som sorte klatter i et gyldent hav, som tindrende reflekterer solens stråler. I de andre retninger står søskabet skarpt i varme, klare farver. Nede ved broen kan vi se, at nogle er ved at gå i kajakken igen, så vi må løsrive os og komme videre.

Efter kort tids roning, glider vi op på græsset i bunden af en lille vig på Ungskär i den ydre skærgård med åbent hav mellem øerne. Øerne herude er lavere og vegetationen busket eller krybende. Nede ved vandet er der sumpet, men vi finder nogle tørre områder til teltene. Og nu sker den forvandling, som skulle blive et tilbagevendende fænomen, hver gang vi gik i land. 7 tætpackede og

Lodsstationen på Langören

velordnede kajakter eksploderer til et tilsyneladende kaos af kulørte pakposer, plastposer med skrigende reklamer og et utal af løse genstande af ubestemmelig udformning og formål. På få sekunder ligner stedet en farvestrålende sigøjnerlejr, som står i skrigende modsætning til de smukke omgivelser. Med rutinen går der dog kortere og kortere tid med at få styr på grejet, og snart ligner det en hyggelig lejr, som ligner de lækre, glittede billeder fra diverse udemagasiner, som man sidder og savler over om vinteren. Teltene falder godt ind i naturen, og man får ligefrem lyst til at opholde sig her. Kun køkkenregionen ligner en malplaceret collage af civilisationens velsignelser.

Kokasser af forskellig konsistens røber, at vi ikke er alene på øen, og lidt senere kommer en flok kvæg buldrende. Dyrene er heldigvis alle af hunkøn, men Allans telt står som det eneste på køernes side af et lavt stengærde, så han er synligt nervøs, men indleder så modigt en skræmmekampagne, som jager dyrene på flugt, og vi ser dem ikke siden, men episoden inspirerer uundgåeligt til en fortælling om bjørnene i Canadas ødemark.

Der samles brænde og laves mad, og efter et velfortjent måltid slænger vi os ved bålet og nyder stilheden på vores øde ø. Dagens rute indtegnes med tusch på det laminerede kort. Dagsturene bliver ikke så lange, så det gør noget. Samlet lægger vi i alt 588 km. til rostatistikken derhjemme, men på de 7 rodage flytter vi os gennemsnitligt kun 12 km om dagen. Der går overraskende meget tid med praktiske gøremål. Slå lejren op og ned, lave mad, spise, vaske op, hente vand, gøre toilette/bade – altså ren overlevelse. Det går heller ikke hurtigere, jo flere man er, for der er altid én, der lige skal...og så er vi forskellige! Allan og Kim er morgenmænd og står op ved 5-6 tiden. Der rumsteres i køkkenregionerne, og når Allan ikke kan holde sit eget selskab ud længere, jodler han med en røst, der ville gøre enhver tyroler til skamme. Vi andre tumler søvndrukne ud af teltene ved 8-9 tiden, og efter det obligatoriske morgenbad mødes vi til fælles morgenbord. Skulle der være en rest søvn tilbage, bliver den drevet endegyldigt på flugt af Allans kaffe. Der bliver snakket, hygget slappet af og småsyslet – vi har jo trods alt ferie. Vi kommer sjældent af sted før kl. 10-11 stykker om formiddagen. Til gengæld fortsætter vi til langt ud på aftenen.

Bålet er ved at brænde ud. Vi slukker de sidste gløder, dækker hullet til og kryber til køjs, godt fornøjede med dagens forløb og spændte på, hvad morgendagen vil bringe.

Vi runder Utlängan

Efter morgenens ritualer står vi til havs igen og går sydpå langs Ungskärs flade, engagtige vestkyst. En odde ligger adskilt fra øen ved et 100 meter bredt vadeområde med rillet sandbund. Vi begiver os ind i dette stille stræde. Der er ikke meget vand under kølen. Snart er der næppe vand til pagajen. Nu og da skurrer kajakken mod bunden, og vi må stage os frem, indtil vi sidder fast og må stå ud og trække kajakken efter os. Solen glitrer i vandet, himlen er pastelgul, og det er dejlig varmt. Det krystalklare vand klukker langs kajakkens sider og visker hurtigt vore fodspor ud efter os. Vi er hensynsfulde gæster, og færdes stille for at forstyrre det rige fugleliv mindst muligt. Ved Birthes hjælp får vi som så ofte før sat navn på nogle af de fjerede venner. Hun er god til det med blomster og fugle. Lidt efter lidt bliver vandet igen dybt, og vi må entre bådene. På vej ud af bugten, glider vi forbi Ungskärs sparsomme huse, som ligger klumpet sammen rundt om den beskyttede havn på øens sydligste spids. Øen er ganske lav og græsbevokset. På afstand ser husene ud til at flyde på havet.

Vi sætter kurs mod Utlängan, den sydligste af øerne i området – bortset fra Utklippan, som ligger i ensom majestæt 8 km længere ude i Østersøen. Vinden har rejst sig, og der er gode bølger. Vi er nu ude i åbent hav med Østersøen lige i hovedet. Vi går ind i Stenshamn for at hente vand. Øens beboere henter vand fra en stor rustfri tank på havnen. Et skilt fortæller os, at det skal koges, hvis det skal bruges som drikkevand, men en beboer siger, at det ikke er nødvendigt. Vi sætter flasken under

hanen, men vandet kommer kun ud i dråber. Med tålmodighed får vi fyldt et par flasker, indtil der er én, der gør opmærksom på, at der sidder en korkprop i hanen. Nå ja - man kan jo heller ikke vide alt, vel? I løbet af no time får vi fyldt resten af beholderne.

Vi går en tur på øen ad den lille vej, som slynger sig mellem de smukke haver og huse, og vi må endnu en gang overgive os til stedets skønhed. Nogle er ved at opføre en nybygning. Otte kilometer ude mod syd kan vi ane Utklippan - et mindre skær, som tidligere var frygtet af søens folk og årsag til mange skibbrud. I 1789 anlagdes det første fyr herude, og i midten af 1800-tallet opførte man den nuværende store stenbygning som fyr- og befæstningsanlæg. Det frister meget, som det ligger og flimrer i varmedisen, og vi har stor lyst til tage derud, men der er hvide skumtoppe på havet, og vi har ikke hørt vejrudsigten. Som en overspringshandling, der bunder i ubeslutsomhed, vender vi tilbage til havnen og sætter os på en træterrasse i sol og læ. Kogegrejet kommer frem, og vi indtager frokosten og slår mave.

Stenshamn

Vi dropper modvilligt tanken om at tage til Utklippan. Der skal jo også være noget at komme tilbage efter. I stedet følger vi Utlängens kyst. På vestsiden har vi god vind og skumsprøjt i ansigtet, så der må arbejdes godt med pagajen, men efter at have rundet øens sydspids, kommer vi om i læsiden. Her er vandet som et spejl, så vi læner os tilbage og slapper af, sætter pagajen i lodret stilling og lader os drive i smågrupper op mod nordspidsen. Det her er indbegrebet af ferie og driverliv. Sol, hav, et smukt landskab, som langsomt glider forbi os, og samvær med gode venner, som man kan dele oplevelserne med, når man er kommet hjem.

Stenshamn

Nord for Utlängen lægger vi kursen om mod nord-vest, og nu går det i zig-zag kurs ind mellem en lang række småøer mod Innlängen. På de åbne strækninger må vi arbejde godt for at komme frem i læ af den næste ø, og sådan skifter det hele eftermiddagen mellem smørvand på læsiden og bølger og modvind på de åbne strækninger mellem dem.

Hen på dagen løber vi ind i en lille vig på øen Maltkvarn. Det lyder helt hjemligt, ikke? Vi etablerer lejren, og inden vi er færdige, kommer de lokale - en flok får. De kigger ubeslutsomme på os og bræger i protest. Vi har lagt os på deres veksel langs vandet, så hvad skal de nu gøre? Allan er anderledes modig end i går aftes og leger toreador med et rødt håndklæde. Pludselig tager pokker ved dem, og de styrter i samlet flok tværs gennem lejren og forsvinder væk gennem buskadset bag vores køkkenregioner. Vi er efterhånden blevet helt afhængige af den specielle duft af naturens efterladenskaber og kræver et vist minimum af guano, fårepiller og kokasser spredt jævnt over terrænet, før vi kan godkende en lokalitet som velegnet til lejrplads.

Innlängen

Efter endnu et nærende og mættende måltid, slænger vi os ved lejrbalet. Snakken falder på navigation, og hvor ilde stedt, vi havde været uden kort og kompas – sikkert inspireret af udsigten, - for

her fra lejren har vi udsigt til det nu historiske Torhamnaskär i Gåsefjärden, hvor den sovjetiske ubåd U137 under hele verdens bevågenhed strandede i 1981. Når man færdes i disse smalle stræder mellem øerne, forekommer det én at være det rene galimatias at føre en ubåd ind i sådanne farvande, så det kan ikke undre, at det gik galt.

... og så den ulige fordeling af verdens goder: 1650 øer og skær her i Blekinges skærgård. 60.000 øer på Sveriges østkyst, heraf de 24.000 lige uden for Stockholms dørtærskel. Og så bare 100 km længere mod syd, hjemme på Bornholm, har vi bare én. Man kunne fristes til at tage bare en halv snes af de mindre øer med hjem som souvenir og sprede dem jævnt rundt om Bornholm til glæde for kajakister og andre fritidssejlere. Svenskerne ville aldrig opdage det. Nå, godt nok har vi kun én, men sikken én, og vi har jo let adgang til det svenske ørige. Fordelen ved tingenes tilstand er, at øerne nu underlagt den svenske allemandsret – det var garanteret aldrig gået i Danmark! Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet og lignende interessegrupper ville garanteret have protesteret og lukket øerne for offentlig adgang. Se bare, hvor svært, ja næsten kropumuligt, det er bare at placere nogle shelters langs den bornholmske kyst.

Snakken dør ud med bålets gløder, og vi forpupper os i poserne efter endnu en dejlig dag.

Pit-stop i basecamp

Efter 3 dages rundtur i den ydre skærgård sydøst for Sturkö vender vi tirsdag formiddag tilbage til campingpladsen for at hente forsyninger fra bilerne og den lokale butik. Vi har draget vores erfaringer, og den overflødige last af balsko og promenadetøj pakkes væk. Har man 2 sæt praktisk tøj, klarer man sig derude. Bare man har noget tørt at tage på, så gør det ikke noget, at det har været brugt før. Den dybfrosne kasse med baked beans og bacon er under vores fravær tøet tilpas op og kommes nu i gryderne. Mens maden simrer, pakker vi om, skiller os af med affaldet og får et varmt bad.

Nu er der ingen, der ytrer ønske om at blive, tværtimod kan vi ikke komme hurtigt nok af sted igen. Så over middag letter vi anker for at besøge den indre skærgård nordøst for Sturkö. Til forskel fra de ydre øer, som ligger mere åbent og er mere forblæste og barske med lav vegetation, fremtræder den indre del af skærgården mere mild og beskyttet.

Med kurs mod nordøst passerer vi igen ind mellem en række øer, som vi efter bedste evne prøver at holde styr på, indtil vi rammer sydspidsen af Senoren. Vi følger østkysten videre nordpå, og da den slipper op, tager vi videre mod den lille ubeboede ø Vanö. Vi sejler næsten rundt om den for at finde den bedste lejrplads, for vi er blevet kræsne, og anstrengelserne giver resultat. På nordsiden finder vi en lille bid af paradys i en lille vig på læsiden.

Vi får hurtigt etableret lejr, for de daglige rutiner med at pakke ud og ind går lettere og hurtigere. Vi er snart blevet garvede og professionelle langtursroere. Oppakningen har fundet sin faste plads i kajakken. Vi skal ikke længere starte fra en ende af og gennemgå den ene pakpose efter den anden for at finde en eller anden lille dims. Kun én ting skal vi gøre bedre næste gang: Maden skal fordeles mere praktisk. I hvert fald skal frokosten, som vi indtager undervejs, samles på ét sted, så ikke alle skal stå på hovedet for at finde de enkelte dele frem.

Trangiaerne startes op og snart breder der sig en herlig duft fra gryderne. Vi finder vore fikse madkasser frem, som indeholder 2 tallerkener, en mug, en foldekop, skærebræt, bestik og krydderier. Efter aftensmaden tændes der som vanligt bål, og Allan og Knud laver pandekager til hele holdet. Vi har nu været undervejs i 4 dage, og det har været en lang dag, så alle føler trang til en lille pause, og vi bliver enige om at tage en overliggerdag i morgen, hvor vi kan slappe af og gøre, hvad vi hver især har lyst til. Det skal blive helt rart med en dag, hvor vi ikke skal pakke op og ned, men bare kan nyde stedet, dase og slappe af og måske få læst lidt i den medbragte litteratur.

Vanö

Solen skinner som sædvanligt. Det tegner til at blive en varm dag. Vi starter dagen med et bad i det kølige vand, og efter et sent morgenmåltid, pakker vi mejerivarerne ned i en vandtæt bøjte, sætter den til afkøling i vandkanten og lægger en sten ovenpå, for at den ikke skal forsvinde. Derefter følges vi ad på en spadseretur øen rundt. Der er ingen stier, kun fåreveksler, og ind imellem må vi forcere krat og klipper. Øen er ligesom delt i to dele af et lavt snævert græsningens område. Den østlige del, som vi ligger på er forholdsvis høj med klipper og en rig vegetation, hvorimod den vestlige del er et lavere eng område, som er udlagt til fuglereservat, hvor vi ikke må færdes. Resultatet af disse naturreservater og fuglebeskyttelsesområder ses i det rige fugleliv, som vi dagligt kan glæde os over. På den blå himmelhvælvning tegner en fiskeørn store dovne cirkler. Birthe kender navnene på mange af de andre fugle, vi ser undervejs, men en fuglehåndbog ville være godt at have med. Tilbage i lejren bader vi igen og indtager frokosten, og så er det, at Kim pludselig kommer med sit udbrud, der indledte denne historie...

Fra Vanö til Tjärö

Efter en dejlig rastedag, er det tid til at returnere til campingpladsen, for vi vil gerne til aflægge et besøg på Tjärö, som ligger syd for Karlshamn små 50 km vest for hvor vi nu befinder os. Anne har fået stedet anbefalet, og Kim har været der før og vil gerne se den igen. Så vi pakker lejren sammen, forlader denne herlige ø og står til søs. Først går vi vestpå og runder Senoren og senere sydpå. Undervejs går vi under de to broer, som forbinder Senoren med fastlandet mod nord og V. Skällö mod syd. Et sted kommer vi forbi en bro, hvor der ligger fire havkajakker lastet med grej. Som altid er man nysgerrig, når man møder ligesindede, og lidt efter kommer ejermændene. Det er to svenske par, ligesom os andre af ældre dato. De har nogle specielle måtter liggende på fordækket, som de bruger til at trække deres glasfiberkajakker op på, når de går i land. Knud affotograferer indretningen mhp. at eftergøre idéen, når han kommer hjem. Vi siger tak for sludder og fortsætter turen. Vejret skifter hele tiden mellem sol, gråvejr og byger, så en del af tiden går med at klæde om i kajakken. På et tidspunkt ligger vi i tørvejr under den sydligste bro, mens vandet koger i overfladen under en heftig skylle. Vi falder i snak med en dreng, som står og fisker i ly af broen. Kort efter klarer det op igen, og nu bryder solen frem for at være med os resten af dagen. Efter godt en halv snes kilometers roning er vi tilbage på Sturkö camping.

Vi tømmer kajakkerne og laster dem på traileren. Grejet stoves i bilerne. Denne gang må vi under pakningen tage hensyn til, at Allan, Knud og Birthe forlader gruppen en dag før os andre. Langt hen på eftermiddagen kommer vi af sted, og efter en hurtig power-shopping i et lokalt supermarked, kører vi de ca. 50 km vestpå mod Karlshamn. 10 km efter Rönneby drejer vi fra mod syd og kører ned til Järnavik, en lille smal og beskyttet vig med en lille lystbådehavn og anlægsbro til den lille færge, som besejler denne del af skærgården.

Solen står lavt og får nogle partier til at gløde og andre til at henligge i mørke skygger. Heldigvis husker Kim forkert, så vi får en ekstra tur forærende rundt om Bjärnö i dette skønne område. Senere viser det sig, at kortet heller ikke er opdateret mht. lejrpladser på

Aftenstemning i Järnavik

Tjärö, som er vort mål. Der må ikke camperes uden for de autoriserede pladser. Kortet angiver ikke mindre end 5 lejr muligheder, og vi beslutter at ville se dem alle an. Efterhånden forsvinder solen under horisonten. Vi glider af sted på spejlblankt vand mellem øerne, mens tusmørket sænker sig og farverne langsomt dæmpes til mørke brune og grønne nuancer og sort. Øerne ligger tæt - det er som at sejle på en bred kanal. På begge sider står bredderne som høje mørke mure af klipper, fyrretræer og birk i et sammenfiltret vildnis, der kalder på fantasien. Med Griegs musik fra Dovregubbens hal i det indre øre synes trolde og andre overnaturlige væsener at springe mellem træerne og holde et nysgerrigt øje med os. Luften er ladet med sommernattens magi og kogleri. Vi er inde flere steder og se efter lejrpladser, men finder ingen. Som ved et trylleslag står månen op over træerne, stor og gul, og vi sætter forsigtigt pagajerne i vandet for ikke at forstyrre unødigt. 7 venner færdes i stilhed gennem dette fantasiland og suger stemningen ind med alle sanser. Efter at have været hele øen rundt kommer vi endelig til færgens anløbsmole, som ligger beskyttet bag en høj lodret klippe. Vi går i land på den flade og skrånende klippe. Fra anløbspladsen går en sti forbi det, der viser sig at være øens eneste teltplads og videre op til vandrerhjemmet. I det sidste lys sætter vi teltene op og samles så på klippen, hvor der et lille bænkarangement og bålplads.

Nu er det sent og så mørkt, som det nu en gang bliver i den svenske sommernat. Vi er skrupsultne, og udstyret med pandelamper lykkes det i mørket at frembringe og indtage et måltid mad fra Anne og Allans take-away. Godt man ikke lever på sejskibenes tid og må nøjes med beskøjter og saltet kød! Vi er trætte og sidder og halvsover ved bålet med et glas rødvin, men det har også været en lang dag. Vi rydder nødtørftigt op i mørket og lader resten stå til i morgen. Vi siger god nat og tak for endnu en dejlig dag sammen og drøner omkuld i poserne.

Vi skilles

Dette er dagen, hvor Knud, Birthe og Allan skal forlade os. Vi indtager en sen morgenmad på den solbeskinnede klippe. Allan tager opvasken, mens vi andre rydder af, bader og slappe-dapper. Da Allan er færdig, går han ned for at hælde opvaskevandet ud, men da han tømmer gryden, ser han til sin forskrækkelse et antal bestikdele klirre og blinke ned ad klippen, som skråner ud i vandet, for til sidst at forsvinde ud over klippekanten og ned i dybet. Lotte er lige hoppet i vandet for enden af broen og overvejer at svømme ind og dykke efter det, men tanken afgår ved en hurtig død, for vandet er isnende koldt. Da er det, at den barske Allan træder i karakter ved resolut at ikklæde sig adamskostume og uforfærdet springe i baljen. Under højlydt gisp og hyl dykker han flere gange i det dybe, kolde vand efter de blinkende genstande, og det lykkes ham så vidt vides at redde dem alle. Efterfølgende opfører han en hidtil ukendt og forkrampet krigsdans i solen for at få varmen og høster tænderklaprende vennernes anerkendelse for indsatsen.

Sivskoven i bunden af Övik ved Åryd

Allan, Knud og Birthe pakker sammen, stuver i kajakkerne og gør klar til at tage af sted. Vi tager afsked over frokosten. De tre venner er noget ambivalente over at skulle forlade stedet, men sådan er det. Anne og Kim følger dem ind til Järnavik og hjælper med at pakke traileren og flytte rundt på bagagen. Et par timer senere vender Kim og Anne tilbage, og vi beslutter os for at ro en tur ind i bunden af vigen ved Åryd. Vi er i den blide indre skærgård. Bebyggelsen er tættere, mere sommerhusagtig med maleriske træhuse, der ligger som idyller langs bredderne med bådebroer, fritstående saunaer og badehuse. På vejen kommer vi forbi et dambrug. Store, flydende net ligger i vandet, og

ørrederne springer livligt på den anden side af nettet. Vigen slutter i en tæt sivbevoksning. Efter nogen tids søgen finder Lotte en ganske smal sejlrende ind i sivene – kun en pagajlængde i bredden. Vi glider langsomt frem ad den slyngede vej, spændt på, hvor den mon fører hen? Efter nogle hundrede meter med høje siv til begge sider når vi bunden af vigen, sivskoven ophører, men det smalle åløb fortsætter videre ind i landet. Vi passerer en lille bådebro med små joller og glider forbi den

ene idylliske have efter den anden med nyslåede græsskråninger, velplejede blomsterbede og smukke, maleriske træhuse. En gammel bro opført af granitkvadre dukker op, og vi passerer gennem ene af to brobuer. Bebyggelsen ophører, og vegetationen bliver tættere og tættere, indtil grenene på de to brinker når hinanden og danner et tæt tag over os. Nedfaldne grene og knækkede stammer gør fremfærden næsten umulig, men vi har en idé om, at åløbet måske fører helt ind til byen Åryd – det skal i hvert fald undersøges nærmere. Vi finder sav og machete frem, og den næste time eller to kæmper vi os gennem en jungle af sammenfiltret vegetation. Kim er forrest, og vi mister øjenkontakt med hinanden i virvaret. Sommetider synes kajakken at sætte sig uhjælpeligt fast, og den er efterhånden camoufleret til krigsbrug af nedfaldne grene og blade. Indiana Jones, gå hjem og læg dig! Til sidst er vandløbet blot et par meter bred, og kajakken står endegyldigt fast på bunden. Kim går i land og rekognoscerer. Meldingen lyder, at vi er få meter fra E22, og at det ikke er muligt at komme til Åryd, som ligger på den anden side af hovedvejen. Vi må bide i det sure æble og vende om, hvilket er næsten ligeså besværligt, idet vi de første 100 meter nu må vi bakke gennem vildnisset, indtil åen bliver bred nok til at vi kan vende kajakken. Vel tilbage gennem sivporten lægger vi ved 18-tiden ind til en anlægsbro på vigens solside og indtager en lidt sen, men velfortjent frokost og en kop kaffe, hvorefter turen går tilbage til Tjärö.

Vandrerhjemmet på Tjärö

kajakker og robåde fra de to smukke havnebrygger. Stengærder slynger sig overalt i terrænet, og får, geder, køer og heste græsser på øen for at holde vegetationen nede. Rundt om på øen er der bålpladser og brænde. Naturen på øen er varieret med høje klipper, grotter og frodig løvskov. Øen er en smuk og fredfyldt oase, hvor man føler sig hensat til en svunden tid – ikke underligt at stedet bliver anbefalet af folk, der har været her. Vi giver i hvert fald gerne anbefalingen videre, uanset om man har kajak med eller ej.

Efter hjemkomsten går vi en tur rundt på den 2,5 km lange og op til 1 km brede ø. Tjärö har en helt speciel atmosfære. Her er hverken biler, veje eller sommerhuse. De oprindelige huse og landbrugsbygninger fra 1700-1800 tallet blev opkøbt af Svenska Turistföreningen i 1940 og er siden omsorgsfuldt restaureret og indrettet til vandrerhjem, servicebygninger og sommerlejligheder. Vandrerhjemmet har butik og en restaurant, som har bevaret en stemning af skovrestaurant og konditori fra gamle dage. Der er udlejning af kanoer,

Tjärö set fra luften

Under rundturen har tussmørket sænket sig. Vi tager et brusebad ovenpå dagens anstrengelser, og efter aftensmaden følges vi op til vaskerummet og gør aftentoilette. Da vi kommer tilbage ligger der en dyne af iskoldt mosekonebryg over hele teltpladsen, så det er bare om at komme ind i posen.

Sidste dag

Næste morgen bliver vi vækket klokken meget tidligt af en infernalsk larm fra anløbspladsen. Det lyder som om nogle har slået et tov om vores kajakker og køkkengrej og nu er ved at slæbe det hele ned over klippen. Søvdrukne kigger vi ud af teltet. En motorbåd har lagt til og er nu ved at losse en masse kasser og grej på anløbspladsen. Den tager hurtigt af sted igen for blot at vende tilbage med endnu mere grej og oppakning. Seancen gentager sig, og nu er der også passagerer med: en flok unge knægte i ungdomsskolealderen, fulde af energi og et støjniveau over middel. Til sidst hanker de op i trosset og går op for at slå et militærtelt i cirkusstørrelse op i den anden ende af pladsen.

Fredden sænker sig atter, men nu kan vi alligevel ikke sove længere, så vi sætter os i solen på bænkene ved bålpladsen og indtager vores morgenmad. Det er vores sidste feriedag, og vi beslutter os for at pakke lejren sammen og betale for overnatningerne, så vi ikke behøver komme tilbage, men kan gribe dagen, som den tilbyder sig.

Vi tager afsked med Tjärö for at tage en tur ud i den ydre skærgård og aflægge Tärnö et besøg. På udturen tager vi den mere direkte vej ude i åbent hav. På styrbord side passerer vi de yderste øer. Til bagbord ses kun den tomme horisont. Himlen er let diset, men den blege sol formår alligevel at fylde os med varme. Vi bliver vugget af store, rolige og blanke dønninger, der ruller over havet som et langsomt åndedræt. Længst ude dukker Tärnö op, og efter en times meditatív roning går vi ind i den lille havn og fortøjer ved bolværket. Vi sætter os i solen på et bænkarangement og spiser den medbragte frokost, medens vi iagttager sommerlivet omkring havnen og "Laxboden" – øens eneste butik. På trods af sin ringe udstrækning på kun 1 km² er Tärnö den største ø i skærgården ved Karlshamn. Før i tiden var øen befolket af fiskere og småbønder, men i dag anvendes de fleste af de 65 gamle fiskerhuse som sommerhuse. Vi går en tur rundt på øen, og kommer bl.a. op på øens højdepunkt, hvorfra der er en vid udsigt over skærgården. Her er også underjordiske betonbunkere fra krigens tid, hvor kanoner herfra kunne dække indsejlingen til Karlshamn. Under vores vandring lyder der af til lyde, som umiskendeligt minder om en løssluppen fjærten, men Kim mener, at det er fordi vi af og til uforvarende kommer til at træde på en af øens mange tudser.

Tilbage i havnen går vi atter ombord i bådene og begynder hjemturen. Denne gang går vi indenskærs og krydser fra ø til ø. Op til week-end'en er der kommet flere turister, ligesom vi møder flere lystfartøjer for såvel for sejl som motor, som vi skal holde øje med. Det er først på skolernes sommerferie, så uge 27 er nok ikke det dårligste valg, hvis man gerne vil have det lidt for sig selv i området. Vi har mødt forbavsende få andre kajakker under vores ophold, men de sidste dage har vi på afstand set et par større grupper, som vi dog ikke har haft kontakt med. Hen under aften kommer vi tilbage til Järnavik, hvor traileren holder med Knuds, Birthes og Allans kajakker. Vi har i dag roet 18 km – turens længste dagsmarch. Mens Kim og jeg læsser traileren, brygges der en "møstisk" ret sammen af Jakabov på dåse, løg og italiensk dressing.

Vi pakker sammen og spænder traileren bag bilen. Anne og jeg sætter os på forsædet sammen med Kim, mens Lotte sætter sig godt tilrette bagi, og sådan kører vi i halvmørket de godt 100 km til Ystad. Der er ingen færge at se, da vi ankommer, men med den næsten obligatoriske forsinkelse afgår "Willum Clausen" kl. ca. 1³⁰. Ved 03 tiden er vi Nexø, og nu kan det kun gå for langsomt med at komme til køjs, så vi venter med at rigge af til samme dags eftermiddag. Og således slutter vores beretning fra en dejlig uge i den svenske skærgård. Vi kan kun anbefale andre at gøre noget lignende og anbefaler på det varmeste området ud for Blekinge. Vi vender i hvert fald gerne selv tilbage.

Kopiering av detta material kommer att leda till skörbjugg, skamliga sjukdomar efter hamnbesök, rigghaverier, motorstörningar, stiltje, dimma och dramatiska upptäckter av okända grund.

Utsätt inte båt och besättning för dessa risker!